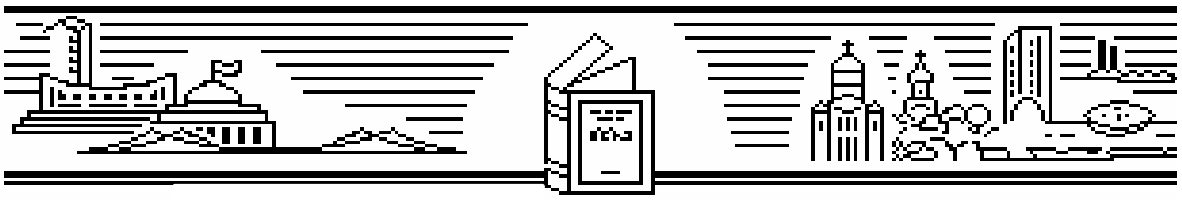

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ
виконавчого органу Київської міської Ради
(Київської міської державної адміністрації)

Публічна бібліотека імені Лесі Українки
Відділ каталогізації, наукового та електронного опрацювання документів

РОЗСТАНОВКА КАРТОК В АБЕТКОВОМУ КАТАЛОЗІ (АК)

Інструкція прийнята на засіданні науково-методичної ради
17 квітня 2008 р.

Київ - 2008

ЗМІСТ

І. ПРИЗНАЧЕННЯ ІНСТРУКЦІЇ.....3

2. ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА РОЗСТАНОВКИ КАРТОК В АК. 3

3. РОЗСТАНОВКА КАРТОК ЗА ЗАГАЛЬНИМ УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИМ АЛФАВІТОМ. 7

©Публічна бібліотека імені Лесі Українки
Укладач: Скаржинська О.В.

І. ПРИЗНАЧЕННЯ ІНСТРУКЦІЇ

1.1. Ця інструкція визначає технологічний процес організації та ведення алфавітного каталогу за загальним українсько-російським алфавітом. Доцільність розстановки бібліографічних записів українською та російською мовами в єдиному алфавітному ряду обумовлюється спорідненістю української та російської мови, що полягає у наявності єдиної алфавітної основи, лексики, у спільності алфавітів і шрифтів тощо.

1.2. Усі рекомендації та технологія, що застосовується, відповідають діючим нормативним документам.

1.3. Інструкція по розстановці карток в АК призначається як для абеткових каталогів Публічної бібліотеки ім. Лесі Українки, так і для абеткових каталогів ЦБС м. Києва.

2. ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА РОЗСТАНОВКИ КАРТОК В АК

2.1. Усі картки, що включаються до АК, розставляються за загальною українсько-російською абеткою у відповідності з літерним складом їх початкових слів.
2.2. Враховуючи використання зведеної україно-російської абетки, усі картки, що включаються до каталогів, розставляються по написанню, наприклад:

Еббот	**Иванов**	**Экономика**
Евтушенко	**Ищенко**	**Эльнинд**
Елкин	**Іваничук**	**Эстетика**
Єдність	**Історія**	
	Їжакевич	
	Йогансен	

2.3. Записи з коротшим заголовком стоять перед записами з довшим, що починається з тих же слів. При розстановці беруться до уваги тільки ті літери слів, що завершують фразу:

Антологія
Антологія української поезії

2.4. Прийменники, сполучники, вигуки при розстановці враховуються як самостійні слова

А було це так
Абакумов

І вічна таїна слова
Івакін

2.5. Скорочені назви країн, організацій, закладів, що вживаються в заголовках, при розстановці розглядаються як одне слово:

Собко
США
Сысоев

2.6. Записи авторів з однаковим прізвищем розставляються за абеткою їх ініціалів:

Пилипенко А. І.
Пилипенко В. Г.
Пилипенко О. Н.

Якщо з прізвищем зазначений тільки один ініціал, картку ставлять попереду інших з тим же початковим ініціалом. Записи, що мають у заголовку тільки прізвище без ініціалів, розставляють попереду всіх записів, що мають у заголовку те саме прізвище:

Головко
Головко О.
Головко О. Ф.
Головко Олександр
Головко Олексій
Головко Олексій Іванович
Головко Остап Микитович

2.7. Записи творів авторів, що мають подвійні або складені прізвища, розміщують після записів творів автора, прізвища яких збігаються з першою частиною подвійного або складеного прізвища:

Іванов Ю. М.
Іванов-Смоленський А. Г.

2.8. Якщо в заголовку запису перед прізвищем автора є приставка (прийменник, артикль та ін.: Ле, Ла, Ван, Де Ла, Дю), то при розстановці прізвище з приставкою розглядають як одне нероздільне слово:

Ванаг Ю. П.
Ван Гог В.
Ван Дейк А.
Ваневич О.

Макаров С. Т.
Мак-Край Д.
Максимов А.
Мак-Трас К.

2.9. Визначені артиклі (аль, ар, ас) в арабських іменах на початку прізвища при розстановці до уваги не беруться, але якщо вони знаходяться в середині прізвища, то розглядаються як його невід'ємна частина:

Біруля А. К.

аль-Біруні Абу-Рейхан

2.10. Приставки перед прізвищами (Тер, Абу, Бен, Мах, Ле), які не є артиклями або прийменниками і написані окремо або з'єднані дефісом чи апострофом, при розстановці розглядаються як невід'ємна частина прізвища:

Абдулаев И. **Левченко В. О.**
Абу-Бакар **Ле Карле А.**

2.11. Записи творів народів Азії та Африки (китайські, корейські, в'єтнамські, вірменські) розміщують за абеткою прізвищ та імен, причому кожне з них розглядають як самостійне слово

Хо Фу
Хо Ши Мин
Хоа Май
Хованський Г. С.

2.12. Бібліографічні записи складені під власним іменем, замість прізвища, розставляються в такому порядку:

Володимир, архімадрид
Володимир, князь Київський
Володимир Мономах
Володимир Святославович
Володимир (Боявленський)

2.13. Записи творів одного автора розставляються двома послідовними рядами. Перший ряд складають записи багатотомних видань творів у порядку повноти видань:

Повне зібрання творів
Зібрання творів
Вибрані твори
Твори

Записи одних і тих же зібрань творів розставляються у зворотній хронології років видань. Усі інші видання (окремі твори або збірники з такими назвами як : "Оповідання", "Повість", "Листи", "Спогади, "Вибране" тощо), розставляються в другому ряду за загальною абеткою назв, а в разі збігу назв - у зворотній хронології років видань.

2.14. Якщо назви творів починаються з цифр, то при розстановці карток беруть до уваги їх словесний вираз.

2.15. При розстановці карток з записами документів з однаковими назвами

враховується алфавіт підзаголовків, що носять характер пояснень до назв:

Велика Вітчизняна війна: документи і матеріали
Велика Вітчизняна війна: хроніка подій.

2.16. Якщо назва або її перші слова збігаються з прізвищем індивідуального автора або з першим словом заголовка запису творів колективного автора, картки з бібліографічними записами ставляться так: спочатку записи під індивідуальним автором, потім - під колективним, потім - під назвою:

Київська О.Т.
Київська міська Рада
Київська весна.

2.17. При розстановці карток, назви яких містять власні імена, не беруться до уваги імена та ініціали, розміщені до або після прізвища:

Т. Г. Шевченко : бібліографічний покажчик
Тарас Шевченко : документи і матеріали
Т. Г. Шевченко в художній літературі
Шевченко і музика

2.18. Якщо однотипні назви відрізняються тільки цифрами, розстановку здійснюють у зростаючій послідовності чисел, виражених цими цифрами:

Оповідання 1984
Оповідання 1985
Оповідання 1999
Оповідання 2007
Оповідання українських письменників

Аналогічно чинять і при розстановці бібліографічних записів з однаковими назвами, що різняться лише даними підзаголовка, вираженими цифрами:

Фізика: підручник для 5-го кл.
Фізика: підручник для 6-го кл.
Фізика: підручник для 7-го кл.

2.19. Розстановку карток різних видань одного твору, виданого під однаковою назвою, здійснюють у зворотно-хронологічному порядку років видання в послідовності спаду порядкових номерів видань:

Фізика: підручник для 6 кл. - 9 вид. - К., 1989
Фізика: підручник для 6 кл. - 8 вид. - К., 1988
Фізика: підручник для 6 кл. - 7 вид. - К., 1987

2.20. Якщо в назві документа є слово або слова, написані іноземною мовою,

бібліографічні записи розставляються за допомогою транскрипції Windows = Віндоуз

2.21. Записи офіційних видань вищих органів державної влади і державного управління розташовують під назвою країни за абеткою назв установ і документів:

Україна. Верховна Рада
Україна. Верховний Суд
Україна. Закони
Україна. Кабінет Міністрів
Україна. Конституція
Україна. Президент

Усі документи розставляються за абеткою їх назв, а в межах абетки - групуються за зворотною хронологією.

2.22. Записи на особу, життю та діяльності якої присвячений документ, розставляються після як основних, так і після додаткових записів, складених під тим же заголовком.

2.23. Розстановка проводиться за абеткою прізвищ авторів та назв основних записів. Записи, що починаються з прізвища особи, якій присвячено документ, розставляються після записів з авторським заголовком:

Шевченко Т. Г. Кобзар
Шевченко Т. Г. Художник
Шевченко Т. Г., про нього

Бабишкін О. К.
Шевченкова слава
Шевченко Т. Г., про нього

Грабович Г.
Шевченко як міфотворець
Тарас Григорович Шевченко: біографія
Тарас Шевченко: життя і творчість у документах, фотографіях, ілюстраціях
Т.Г. Шевченко і літературне життя Київського університету

3. РОЗСТАНОВКА КАРТОК ЗА ЗАГАЛЬНИМ УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИМ АЛФАВІТОМ

3.1. Усі картки, що включаються в абетковий каталог, розставляються за загальною українсько-російською абеткою:
АБВГДЕЄЖЗИІЇЙКЛМНОПРСТУФХЦЧШЩЬЫЬЭЮЯ

Апостроф (') під час розстановки до уваги не береться.
Доцільність розстановки бібліографічних записів українською та російською мовами в єдиному абетковому ряду обумовлюється спорідненістю української та російської мови, що полягає в наявності єдиної абеткової основи, лексики, у спільності абеток і шрифтів тощо.

3.2. Усі картки з бібліографічними записами розставляються за абеткою авторів або назв творів у порядку "слово за словом":

А я у гай ходила
Абрамович Г. Л.
Бабіяк О. С.
Безыменский
Економіка
Європа
Есхіл
И грянул гром
Игнатьев В. Д.
Івченко В. О.
Іщенко А.
……
Экономика
Этика

3.3. Картки з бібліографічними записами творів одного автора (українською та російською мовами) зосереджуються в одному місці каталогу, але двома окремими рядами: спочатку розставляють картки з бібліографічними записами мовою оригіналу, а потім – у перекладі. Мовні групи відокремлюють одну від одної роздільниками з написами "Видання укр. мовою ", "Видання рос. мовою" і розставляють за такими принципом:

картки на документи українського автора збирають під українською формою прізвища. Спочатку розставляють картки українською мовою, потім - російською.

Картки на документи російських авторів розмішуються у каталозі за роздільником під російською формою прізвища у такій послідовності: спочатку - російською мовою, потім - українською.

У випадках, коли форми написання прізвища одного автора українською та російською мовами різні, то посилання складається до тієї форми, під якою розміщені усі бібліографічні записи творів цього автора:

Алчевська, Христина Данилівна
див.
Алчевская, Кристина Даниловна

Тычина П. Г.
див.
Тичина П. Г.

Еренбург І. Г.
див.
Эренбург И. Г.

3.4. Картки на ті ж самі документи, видані українською та російською мовами, розставляють у каталозі відповідно буквеного порядку українсько-російської абетки, наприклад, укр. мовою

Економічна географія зарубіжних країн : підручник для 9 кл. : пер з рос. - 11-е вид. - К. : Рад. школа, 1985. – 304 с.

Цей запис розставляється в каталозі на букву "Е".
Аналогічний запис цього ж документа російською мовою розставляється в каталозі на букву "Э".
У такому випадку каталог забезпечується перехресними посиланнями "див. також" від української форми назви документа до російської і навпаки - від російської - до української.

Економічна географія зарубіжних країн : підручник для 9 кл.
див. також рос. мовою
Экономическая география зарубежных стран : учебник для 9-го кл.

3.5. Записи творів іноземних авторів у перекладах розставляються спочатку українською мовою, а потім - російською. Роздільник оформляється українською мовою:

Моруа, Андре (роздільник)
Видання укр. мовою.

Моруа, Андре
Байрон, К., 1991.

Моруа, Андре
Мистецтво і життя : збірник. - К., 1986

Моруа, Андре
Олімпіо, або Життя Віктора Гюго : роман
Видання рос. мовою

Моруа, А.
Собрание сочинений : в 6 т. - М., 1992

Моруа, А.
Байрон: роман - М., 1992

Моруа, А.
Жизнь Александра Флеминга – М., 1984

Моруа А.
Фиалка по средам. - М., 1991

3.6. Бібліографічні записи офіційних видань українською та російською мовами зосереджують в одному місці каталогу і розставляють як і твори індивідуального автора двома мовними рядами. Спочатку - мовою оригіналу, потім - у перекладі.

Украина. Законы
див. під укр. формою заголовка:
Україна

©ПБ ім. Лесі Українки

Підписано до друку 21.04 2008 р.
Наклад: 20 прим.